

62-28. Maastricht: Bosserveld, langs verbindingskanaal, '82, J.C.

61-48. Eysden: Diepstraat, op muur, '83, J.C.

Sedum sexangulare (Zacht vetkruid)

62-21. Bemelen: Stroo-, Winkel- en Cluysberg, '81-'85. Cadier en Keer: Juliana groeve, '82-'85.

Teesdalia nudicaulis (Klein tasjeskruid)

62-11. Meerssen: langs spoor, '57.

Vroeger op de St. Pietersberg (opgave in de Flora Batava). Voorts in de Brunssummerhei (VAN DER MAST, 1983).

Trifolium arvense (Hazepootje)

60-51. Geulle: Zandgroeve in het bos van Terhage, '62.

61-18. Meerssen: Kruisberg, Wegberm, '63.

61-28. Maastricht: Plateau van de St. Pietersberg, wegbermen, '82; Encigroeve, '85.

61-37. Kanne (B): Kooberg, '81.

61-38. Eymaal (B): Zandgroeve en stort op plateau, '81 en '85.

61-47. Wonck: Wegberm, '80.

62-32. Gulpen: Wegberm, '81-'83.

62-24. Simpelveld: Spoorwegemplacement, '82-'85.

62-15. Eygelshoven: Spoordijk, '83. J.C.;

Nieuwenhagen: Zandgroeve, '85;

Haanrade: Langs spoor, '83. J.C.

61-18. Limmel: Beatrixhaven, '83, J.R.

62-21. Bemelen: Herbarium Grégoire (NHMM), '31.

Trifolium campestre (Liggende klaver)

Blijkens de meer dan 20 opgaven komt deze soort algemeen voor op open, droge gronden. Zie verder opmerking 1.

Trifolium striatum (Gestreepte klaver)

61-37. Kanne: Kooberg, '79.

Vulpia bromoides (Eekhoorngras)

62-11. Meerssen: Groeve Curfs, '82-'85.

Vulpia myuros (Langbaardgras)

Blijkens de meer dan 20 opgaven komt deze soort algemeen voor op spoorwegemplacements.

Opmerking 1: De opgaven van de betreffende soort berusten in het archief van de Plantenstudiegroep van het Natuurhistorisch Genootschap te Maastricht.

Opmerking 2: Graag zou ik aanvullingen ontvangen en opgaven van soorten uit het Arction en het Onopordion. De leden van de Plantenstudiegroep (en overige geïnteresseerden) worden vriendelijk verzocht opgaven van soorten uit de geslachten *Arctium*, *Artemisia*, *Ballota*, *Carduus*, *Cichorium*, *Cynoglossum*, *Datura*, *Echium*, *Hyo-scymus*, *Lappula*, *Leonurus*, *Marrubium*, *Mellotus*, *Nepeta*, *Nicandra*, *Onopordum*, *Oenothera*, *Parietaria*, *Pastinaca*, *Reseda*, *Tanacetum*, *Verbena* en *Verbascum* te verstrekken aan Douwe de Graaf, Natuurhistorisch Museum, De Bosquetplein 7, Maastricht of aan Henk Hillegers, Proost Willemstraat 1, Meerssen.

Literatuur

DIEMONT, W.H. en A.J.H.M. VAN DE VEN, 1953. De kalkgraslanden van Zuid-Limburg. Publicaties van het Natuurhistorisch Genootschap in Limburg. Reeks VI. Maastricht.

VAN DER MAST, G., 1983. Tien jaar actief natuurbeheer in Brunssummerheide en Schinveldse Bossen. Uitgave Natuurhistorisch Genootschap in Limburg. Maastricht.

Korte mededelingen

Congres voor speleologen

De Union Internationale de Spéléologie houdt van 1-7 augustus 1986 haar negende congres in Barcelona. Tijdens dit congres zal aandacht besteed worden aan karstverschijnselen, biospeleologie, anthropologie-paleontologie, toegepaste speleologie, documentatie en technische speleologie. Parallel aan dit congres loopt een festival van speleologische films. Voor inlichtingen en opgave kan men zich wenden tot het volgende adres:

9e Congreso Internacional de Espeleologia-Secretariat Av. Francesc Cambó, 14, 9°.B., -E-08003 Barcelona, Spanje.

Internationaal Symposium "Troebel Water"

Ter gelegenheid van het 50-jarig bestaan van de A.V. Ludwigia te Wageningen wordt in samenwerking met de landelijke werkgroep Aquarium Planten en de werkgroep Behoud Tropisch Regenwoud, een symposium gehouden over de bedreiging van het aquatisch milieu.

Over zure regen en de bedreiging van onze bossen wordt veel gesproken, echter de basis van het leven is het water. Dit water wordt door de mens in toenemende mate vervuild. Dit heeft ons er toe gebracht om daarover een symposium te organiseren.

Wij hebben ons verzekerd van deskundige sprekers. Het Symposium wordt gehouden op zaterdag 10 mei 1986, in de zaal van het Biotechnion van de Landbouw Hogeschool te Wageningen.

De toegangsprijs is f 15,—. De lunch is te gebruiken tegen een vergoeding van f 7,50. Aanmelding kan geschieden door de entreprijs plus ev. lunch kosten over te maken op bankrekening 939377381 t.n.v. penningm. Symposium "Troebel Water" Klaverhof 23 Kesteren, van de Geldersch Utrechtse Spaarbank te Wageningen, Giro bank 818686.

Na de lezingen zal er een forumdiscussie plaatsvinden onder leiding van Prof. dr. ir. L.J.G. van der Maessen van de Landbouw Hogeschool. De forumdiscussie zal resulteren in een slotverklaring die aangeboden zal worden aan de pers en verder aan de

verantwoordelijke minister van Volkshuisvesting, Ruimtelijke ordening en Milieubeheer, minister Winsemius.

Tevens is er gelegenheid om, onder deskundige leiding het Arboretum te bezichtigen en de nieuwe grote kas van de vakgroep Plantensystematiek waar veel tropische planten groeien met o.a. een grote orchideeën collectie.

Alle deelnemers ontvangen nog een attentie in de vorm van een buisje met een Ludwigia-soort die gekweekt is in vitro.

Heide in Limburg: een natuur- en kultuurmonument

De Heide en de Limburgse Kempen zijn, of beter, waren één.

Van de uitgestrekte heidevlakten die de Limburgse Kempen gedurende eeuwen hebben gedomineerd, blijft inderdaad slechts zeer weinig over. De hei werd teruggedrongen in enkele reservaten en ze wordt er met veel zorg in leven gehouden. Dat deze inspanningen zeker de moeite waard zijn, wil het Provinciaal Natuurcentrum (Rekem, België) aantonen in zijn educa-

tieve werking over dit landschap. In dit kader organiseert deze provinciale dienst in augustus van dit jaar een heide-studieverblijf te Rekem-Lanaken.

Met de heide gebeurt er elk jaar iets merkwaardigs: half augustus verandert de schijnbaar dorre vlakke in een zee van purper. De purperen heide, door velen bezongen en geschilderd toont zich dan van haar mooiste zijde. Haar landschappelijke schoonheid heeft van de heidevlakten, de weinigen die ons nog resten, een oord van recreatie gemaakt. Wandelaars, picknickers, joggers, natuurliefhebbers vinden hier hun gading.

Lange tijd was het echter anders. Tot vorige eeuw maakte de heide nl. een essentiële onderdeel uit van het traditionele landbouwsysteem waarmee de schaarse Kempische bevolking overleefde. De keuterboer verzamelde in de heide de onontbeerlijke mest om op zijn schrale akkertjes het levensnoodzakelijke te winnen. Het leven in de Kempen was uitermate sober, maar het landbouwsysteem was gesloten en stabiel, in evenwicht met de omgeving. Dit staat in schril contrast met onze moderne "open" economie die essentiële grondstoffen ontgint alsof ze onuitputtelijk zijn. Terwijl we met bergen afval en produktieoverschotten blijven zitten. De heide kan

ons hier nog iets leren.

Er is ook een morele kant aan het behoud van de heide. Heel wat planten en dieren vormen er complexe levensgemeenschappen. Onze maatschappij, die zich beschaafd wil noemen, moet een minimum aan respect kunnen opbrengen voor deze kwetsbare fauna en flora. Tientallen plant- en diersoorten die in het begin van deze eeuw nog algemeen waren in de Kempen, zijn nu reeds verdwenen of worden sterk bedreigd.

Het Provinciaal Natuurcentrum wil tot de bescherming van dit merkwaardige landschap bijdragen door een veelzijdige educatieve werking. Nog dit jaar verschijnt een monografie over de heide in Limburg, met bijhorende fietsroute en wandelprogramma. Vanaf mei start ook een scholenwerking specifiek voor elk onderwijsniveau.

Daarnaast organiseert het centrum een eerste heide-studieverblijf te Rekem-Lanaken van maandag 18 tot en met vrijdag 22 augustus 1986.

Het biedt geïnteresseerde natuurliefhebbers de mogelijkheid om onder deskundige leiding met dit belangrijke relictlandschap kennis te maken.

In dit studieverblijf wordt aandacht geschonken aan alle aspecten die de heide voor ons zo belangrijk maken. Een greep uit het programma: terreinonderzoek i.v.m. planten- en dieren-

ecologie, fysische geografie, onderzoek van een beekecosysteem, geografische verkenning van het Maasland, voordrachten over cultuurhistorische aspecten, creatief bezig zijn en zelfwerkzaamheid. Daarnaast biedt het programma ruimte voor natuurbleving, rust en ontspanning.

Wetenschappelijke en educatieve medewerkers van het Provinciaal Natuurcentrum begeleiden de werkzaamheden. Ook voorziet het Centrum in alle benodigdheden om U een leerrijk verblijf te bieden: veldstudiematerialen, documentatie.... Deze week is niet bedoeld voor specialisten, wel voor mensen met een hart voor de natuur.

Het verblijfsadres is "Kinderdorp-Molenberg" te Rekem-Lanaken, gelegen nabij de zeer mooie natuurreservaten "Vallei van de Ziepbeek" en "Mechelse Heide". U krijgt er vol pension met overnachting in deels tweepersoonskamers, deels in twee slaapzalen. De deelnameprijs is 4.000 fr. per persoon. Het aantal deelnemers is beperkt tot 15, de minimumleeftijd is 16 jaar.

Indien U geïnteresseerd bent, neem dan contact op met het Provinciaal Natuurcentrum, Populierenlaan 30, 3620 Rekem-Lanaken. Tel. 011 - 71.44.44.

U krijgt dan meer informatie thuis bezorgd.

Boekbespreking

Nederlandse oecologische flora: wilde planten en hun relaties 1.

Weeda, E.J., R. Westra. Ch. Westra en T. Westra. (Amsterdam etc.), 1985. 304 p., afb., reg. Prijs: f 75,—.

Een bespreking van dit lijvige boekwerk kan kort zijn: een fraai uitgevoerd gedegen werk, boordevol informatie in woord en beeld dat iedere beginnende en gevorderde florist in de kast zal willen hebben staan om het geregeld te raadplegen.

Toch verdient dit boek wat meer aandacht in deze rubriek. Het is namelijk geen flora in de gebruikelijke zin van het woord, hoewel van alle erin behandelde soorten korte beschrijvingen (waarin het accent ligt op veldkenmerken die de soort van andere, doorgaans nauwverwante, soorten onderscheidt) en uitstekende illustraties zijn opgenomen. Tabellen ontbreken echter: daarvoor wordt verwezen naar de gangbare flora's, die zich ook meer lenen voor gebruik in het veld.

In de Oecologische Flora kan daardoor ook veel meer aandacht aan de soorten zelf worden gegeven. Zo komen onder meer aan bod: het areaal van de soort en haar verspreiding binnen Nederland, de terreintypen waar de soort gevonden zou kunnen worden, de plantesoorten die vaak in

haar gezelschap worden aangetroffen, relaties met dieren, andere planten en schimmels, gebruik door de mens in keuken, apotheek en tuin. Daarbij is een populair-wetenschappelijke vlotte schrijfstijl gebruikt, die er borg voor staat dat ook de beginner met deze flora overweg kan. Daarvoor zorgen ook de uitstekende aquarellen van planten (en insecten) en foto's van biotopen. De vraag dringt zich op of deze flora dan geen doublure is van wat hetgeen beoogd werd met "Wilde Planten", aangezien bijvoorbeeld de illustraties veel overeenkomen met die in genoemd driedelig werk (hoewel alle aquarellen en foto's oorspronkelijk zijn).

Van een doublure is echter geen sprake. Staat in "Wilde Planten" de plantengemeenschap, de waarneembare vegetatie, centraal (onder andere tot uiting komend in de volgorde waarin soorten ter sprake komen), in de Oecologische Flora zijn het de soorten als zodanig die voor het voetlicht worden gebracht (in de volgorde die onder andere in de Flora van Nederland wordt gehanteerd). Zouden de auteurs van laatstgenoemde flora consequent zijn, dan zal in een van de herdrukken van die flora mogelijk voortaan niet (alleen) een verwijzing naar "Wilde Planten" worden opgenomen maar (ook) een naar de Oecologische Flora.

Is er dan geen kritiek op dit nieuwe boek? Natuur-

lijk zijn er wel kanttekeningen te plaatsen over enkele onjuistheden, over de kleurnuances (met name de groentinten) van enkele illustraties, over een stokpaardje dat door de auteur zo nu en dan bereden wordt (suggesties over "betere" Nederlandse namen), over het ontbreken van literatuur-opgaven (alleen daar waar het informatie betreft die uit niet zo gangbare literatuur komt) enz. Ik ben echter van mening dat deze kritiek in het niet valt bij de positieve bijdrage die dit boek te bieden heeft. De in "Wilde Planten", de "Flora van Nederland", de "Atlas van de Nederlandse Flora" én de "Oecologische Flora" verzamelde kennis over de Nederlandse flora vormt een bijzonder goede basis voor iedereen die zich in de floristiek wil verdiepen. De Oecologische Flora geeft daarbij bovendien tal van wetenswaardigheden die ook een groter publiek zullen aanspreken en is daardoor ook bijzonder geschikt bij het voorbereiden van excursies voor een algemeen publiek. Rest mij te vermelden dat het hier slechts deel 1 van een driedelige serie betreft waarin de Wolfsklauwen tot en met de Steenbreekfamilie behandeld worden. Het is te hopen dat deel 2 en 3 in een vlot tempo zullen verschijnen en dat de prijsstelling daarvan ongeveer gelijk zal blijven.

D. Th. de Graaf